STRESZCZENIE

Przedmiotem niniejszej rozprawy jest refleksja nad doświadczeniem kończenia procesu psychoterapii, tak jak się jawi psychoterapeutom. We „Wstępie" nakreślam zamysł pracy oraz badam dostępną literaturę na temat zakończenia psychoterapii. Praca została podzielona na trzy części. Pierwsza z nich „Projekty" przedstawia pola dopełniające i rozwijające pytanie badawcze. Opisuję sposoby, jakimi kultura opracowuje doświadczenie śmierci; badam swego rodzaju typologię końców psychoanalizy, jakie wyłaniają się z lektury tekstów psychoanalitycznych oraz badam, z jakimi trudnościami mogą się spotkać psychoterapeuci w trakcie kończenia psychoterapii. „Procedury", druga część, to opis metody

badania, relacja z badań oraz sposób pracy z materiałem badawczym. W ostatniej, czyli „Eksploracjach" znajduje się analiza przeprowadzonych rozmów oraz namysł nad nimi. Koniec pracy z pacjentem jawi się jako skomplikowany fenomen. Odczucia terapeutów oscylują między smutkiem, radością, a ulgą w zależności od typu zakończenia, jaki był ich udziałem. Jednocześnie, rozmówcom trudno jest opisać specyfikę rozstania z pacjentem, która zdaje się wynikać z niejednoznacznego statusu samej relacji terapeutycznej. W pracy eksplorowany był także sposób, w jaki życiowe doświadczenie terapeuty może ujawniać się w formach przeżywania końca terapii. Zmierzenie się z tym pytaniem sprawiało rozmówcom trudność. Mimo iż, czasem dzielili się wybraną osobistą historią, to znacznie częściej odpowiadali ogólnie, co było interpretowane między innymi, jako możliwy przejaw strategii unikania mierzenia się z końcem.

Wnioski z badań pokazują, że choć ostatni etap psychoterapii jest istotny, to jednak rzadko jest poddawany namysłowi i dyskusji zarówno przez rozmówców, jak i środowisko terapeutyczne. Do zmiany tej sytuacji przyczyniłaby się na przykład organizacja seminariów bądź tłumaczenie tekstów z zakresu tej tematyki.

ABSTRACT

The object of this dissertation is to reflect on the experience of ending psychotherapy as it appears to psychotherapists. In the "Introduction" I outline the intent of the dissertation and examine the available literature on ending psychotherapy. The paper is divided into three sections. The first, "Projects" presents fields that complement and develop the research question. I describe the ways in which culture elaborates on the experience of death; I examine a kind of typology of psychoanalytic endings that emerge from reading psychoanalytic texts; and I explore what difficulties psychotherapists may face in ending psychotherapy. "Procedures" the second part, is a description of

the research method, an account of the study, and how to work with the research material. The last – “Explorations”contains an analysis of the interviews conducted and a reflection on them.

The end of work with a patient appears to be a complex phenomenon. Therapists' feelings oscillate between sadness, joy, and relief depending on the type of ending they experienced. At the same time, the interviewees find it difficult to describe the specifics of the patient's parting, which seem to stem from the ambiguous status of the therapeutic relationship itself. The paper also explored the way in which the therapist's life experience may reveal itself in forms of experiencing the end of therapy. Confronting this question was difficult for the interviewees. Although they shared a selected personal story, they were much more likely to answer in general terms, which was interpreted, among other things, as a possible manifestation of a strategy of avoiding facing the end. The findings of the study show that although the last stage of psychotherapy is important, it is rarely reflected upon and discussed by both the interviewees and the therapeutic community. The organization of seminars or translation of texts on this topic would help to change this situation